

İSVEÇ KRALLIĞI TİCARETTE TEKNİK ENGELLER RAPORU

1. Kalite Altyapısı

İsveç istikrarlı, şeffaf ve etkin işleyen bir kalite altyapısına sahiptir. Avrupa Birliği üyesi olması sebebiyle İsveç'in kalite altyapısı ülkemiz ile büyük ölçüde benzerlikler taşımakla birlikte, farklılıklar da mevcuttur.

İsveç'te 3 adet ulusal standardizasyon kurumu bulunmakta olup, bunlar İsveç Standartlar Enstitüsü-ISI, İsveç Telekomünikasyon Standardizasyon Kurumu-ITS ve İsveç Elektro-Teknik Standartları Kurumu-SEK'tir. Her 3 kurum AB ve global düzeyde ilgili kuruluşların üyesidir ve İsveç'i temsil etmektedir. Bu çerçevede, ISI CEN'de, ITS ETSI'de, SEK ise CENELEC ve IEC'de İsveç'i temsil görevini sürdürmektedir.

Standartların Avrupa ve uluslararası normlara uyumlaştırılmasından sorumlu olan İsveç Standartlar Enstitüsü, hem Avrupa Standardizasyon Kuruluşu-CEN, hem de Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu-ISO üyesidir. Bahse konu 3 kurum da İsveç standardizasyon sisteminin üst organı olan İsveç Standartlar Federasyonunu oluşturmaktadır.

İsveç'te ürün güvenliği ve denetiminin merkezinde yer alan kurum, İsveç Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirme Kurumu SWEDAC'tır (Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment). SWEDAC piyasa gözetimi, ürün güvenliği, etiketleme ve metroloji konularında yetkili ve sorumludur.

Piyasa gözetimi ve denetimi belirli istisnalar dışında 15 düzenleyici kurumun sorumluluğunda yürütülmektedir. İsveç Çalışma Ortamı Kurumu, İsveç Ev, Bina ve Planlama Ulusal Kurulu, Ulusal Elektrik Güvenliği Kurumu, İsveç Enerji Ajansı, İsveç Kamu Sağlığı Ajansı, Sağlık ve Sosyal Bakım Müfettişliği, İsveç Kimyasallar Ajansı, İsveç Tüketici Ajansı, Tıbbi Ürünler Ajansı, İsveç Çevre Koruma Ajansı, İsveç Posta ve Haberleşme Ajansı, İsveç Sivil Acil Durum Ajansı, İsveç Radyasyon Güvenlik Kurumu, SWEDAC ve Ulaştırma Ajansı piyasa gözetimi ve denetimi alanında görevlendirilen temel kuruluşlar olarak ön plana çıkmaktadır. Konuya ilişkin ana ulusal stratejiyi belirlemek, uygulama sonuçlarını toplu değerlendirmek ve kurumlar arası koordinasyonu sağlamak ise temelde SWEDAC'ın görevidir.

İsveç'te ürün kalitesi, güvenliği ve denetiminde öne çıkan, AB düzeyinde ve diğer uluslararası platformlarda İsveç'i temsil eden kurumların sayısının fazlalığı, görev dağılımlarının çeşitliliği ve farklı şehirlerde bulunmaları, görece olarak karmaşık bir yapı görüntüsü yaratmaktadır.

Uygunluk değerlendirmesi AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır. SWEDAC, İsveç Tüketici Ajansı, İsveç Ulusal Ticaret Kurumu, İsveç Standartlar Enstitüsü (ISI), İsveç Telekomünikasyon Standardizasyon Kurumu (ITS), İsveç Elektro-Teknik Standartları Kurumu (SEK), İsveç Gümrük İdaresi, İsveç Gıda Kurumu, İsveç Tarım Kurumu, uygunluk değerlendirme kuruluşları, piyasa gözetimi ve denetimi yapan kurum ve kuruluşlar, sistemin önemli aktörleri olarak sıralanabilir.

2. İthalat Denetimleri

a) Genel Bilgiler

İsveç geleneksel olarak serbest ticaret politikasının güçlü bir savunucusu olup, AB düzeyinde ve diğer uluslararası platformlarda ağırlığını ticaretin önündeki engellerin azaltılması/kaldırılması yönünde kullanmaktadır. İsveç; ürün güvenliği, kalitesi ve denetimi altyapısı açısından istikrarlı, olgunlaşmış, oldukça şeffaf ve etkin işleyen bir sisteme sahiptir. Kamu idaresi ve mesleki kurumların idari ve uygulama kapasitesi üst düzeydedir ve yaptırımlar oldukça caydırıcı ve ağırdır. İsveç mevzuatı, AB teknik mevzuatı ile uyumludur.

İsveç'te tüketici hakları (dolayısıyla ürün güvenliği ve tüketicinin bilgilendirilmesi) konusuna özel önem verilmekte ve bu konuya ilişkin Kabinede bir bakan görev yapmaktadır. Ülkede, insan, bitki ve hayvan sağlığı ve çevrenin korunması konuları, kamu politikalarının ve siyasetin öncelikli konuları arasındadır.

Ürün güvenliği ve özellikle tarım ve gıda ürünlerinde zaman zaman firma ve ürün bazında gerek gümrük kontrolleri gerekse piyasa gözetimi ve denetimi sırasında spesifik sorunlar yaşanabilmektedir. Bu çerçevede gıda ihracatçılarının, İsveç Gıda Kurumunun (<https://www.livsmedelsverket.se/en/business-legislation-and-control/legislation-food-business/importing-food-products>) internet sayfasını incelemesinde fayda bulunmaktadır. Bazı gıda ürünleri için yapılan kontroller/laboratuvar analizleri sonrasında ilgili AB mevzuatında belirtilen teknik eşikleri karşılayamayan ürünlerin İsveç pazarına girişine izin verilmemektedir.

İsveç'e ithal edilen ürünlerin ürün güvenliği denetimleri gerek ithalat aşamasında gümrüklerde gerekse daha yoğun şekilde iç piyasada yapılmaktadır. Malların serbest dolaşımı AB'nin temel özgürlüklerinden birisi olup, iç pazarda sınır kontrolü bulunmamaktadır. AB ve Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) ülkeleri dışındaki üçüncü ülkelere yapılan ithalatın AB mevzuatına uygunluğu ise denetlenebilmektedir. Gümrük İdarelerinin görevi ticaret akışını yönetmek, adil rekabeti sağlamak, güvenli ve emniyetli topluma katkı sağlamaktır. İsveç Gümrükleri bu kapsamda ürünlerin ithalat ve ihracat kısıtlamalarına uygunluğunu sağlamaktan da sorumludur. Bu çerçevede, ithalat ve ihracat aşamasında ürün ve belge kontrolü gerçekleştirilebilmektedir. Gümrük idaresi piyasa gözetimi ve denetimi kuruluşları ile tehlikeli ve uygunsuz ürünlerin sınır noktasında durdurulması için de işbirliği yapmaktadır.

b) Karantina İşlemleri

Prensip olarak gıda ürünleri birkaç istisna dışında diğer AB ülkelerinden serbestçe ithal edilebilmektedir. Genel olarak AB dışı ülkelere İsveç'e et ve süt ürünleri ithalatına izin verilmemektedir. Andorra, Lihtenştayn, Norveç, San Marino ve İsviçre gibi ülkelere ithalatta istisnalar mevcuttur. Bitki sağlığı kuralları bitki zararlılarının yayılmasını önlemeye yönelik olarak uygulanmaktadır. Bu çerçevede, AB dışı ülkelere bazı bitki ve bitki ürünlerinin ithalatı mümkün değildir. Örneğin pek çok kozalaklı ağaç, narenciye fideleri, bitkiler ve patates tohumları ile meyve - sebze ve tohum ithalatında yasak uygulanmaktadır. İsviçre, Lihtenştayn ve Kuzey İrlanda dışında AB dışı ülkelere gelen tüm bitkilerin ve pek çok bitki ürününün ise bitki sağlığı sertifikası ile İsveç'e girmesi gerekmektedir. Bu sertifika orijin ülkesindeki bitki koruma kuruluşu tarafından düzenlenmektedir. Pek çok tohum da dahil olmak üzere dikim amaçlı bitkilerin İsveç sınır kontrol noktasında veya AB'ye ilk girdiği ülkede sınır kontrolüne

T.C. STOKHOLM BÜYÜKELÇİLİĞİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

tabi tutulması gerekmekte olup, bu kontroller İsveç'te İsveç Tarım Kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir.

c) Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır. Paketleme ve ambalajlama da tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Pek çok üründe üreticinin ürünün gerekli tüm şartları sağladığını garanti etmesi yeterli iken, yüksek riskli olarak kabul edilen bazı ürünlerde ise onaylanmış kuruluş olarak adlandırılan üçüncü taraf uygunluk değerlendirme kuruluşlarının dahil gerekmektedir.

Enerji etiketlemesi beyaz eşya ve televizyon gibi düzenlenen ürün grupları için zorunlu olup, AB ülkelerinde yaygındır. Enerji etiketi enerji kullanımını görünür kılmakta ve yeni ürün alırken enerji dostu seçim yapmak isteyen tüketiciler için kolaylık sağlamaktadır. Enerji etiketleme puanı G'den A'ya ve renkleri de kırmızıdan yeşile değişmekte olup, yeşil en enerji verimli tercihi göstermektedir. Yüksek sınıf ürünleri A+, A++ ve A+++ olarak da etiketlemek mümkündür.

AB yaprağı AB içinde üretilen ve AB'nin organik gıda kurallarını karşılayan ambalajlı organik gıda ürünleri için zorunludur. Bazı uluslararası anlaşmalara uygun olarak AB gemilerinde kullanılacak denizcilik teçhizatının dümen dolabı işareti taşıması gerekmektedir. Yine potansiyel patlayıcı atmosferde kullanılacak teçhizat ve koruyucu sistemler için Ex işareti, taşınabilir basınçlı ekipmanlar için Pi işareti, aerosol kapları için 3 işareti zorunlu olarak uygulanmaktadır.

İsveç'te zorunlu etiketlere ek olarak Bio (organik), Eco-label ve Fair-trade (adil ticaret) gibi sertifikalara sahip ürünler gerek ithalatçı ve dağıtıcılar, gerekse tüketiciler tarafından tercih edilmektedir. Bu çerçevede, gönüllü etiketleme uygulamaları olarak; tekstil ürünleri için European Ecolabel işareti, Nordik çevre markası Svanen, ofis ekipmanları için TCO etiketi, ağaç ve orman ürünleri için FSC (Orman Yönetim Konseyi) etiketi, organik gıda ve hammaddeler için Krav etiketi, İsveç Doğa Koruma Derneği'nin Bra Miljöval işareti, Intertek tarafından elektrikli ve elektronik ürünler için düzenlenen S işareti, SP tarafından düzenlenen P işareti, Yağmur Ormanları İttifakı Sertifikası, GOTS global organik tekstil standardı etiketi, FairTrade, organik Demeter işareti, MSC Deniz Yönetim Konseyi sertifikası, Astım ve Alerji Kurumu'nun The Swallow etiketi, İsveç gıda ve çiçekleri için The Swedish Seal kalite markası ön plana çıkmaktadır.

d) Bitki Sağlığı Önlemleri

Tarım ürünleri genellikle sağlık sertifikası gerektirmekte ve AB'ye girmesine izin verilmesi öncesinde denetlenmektedir. Tarımsal ürünlere yönelik düzenlemeler insan, hayvan ve bitkilerin hastalık, zararlılar ve bulaşıcılara karşı korunması amacıyla uygulanmaktadır. AB ülkelerine gerçekleştirilen gıda ithalatında izlenebilirlik, hijyen, gıda ürünlerindeki belirli bulaşıcılar ve zararlıların azami düzeyi ile ilgili kurallara uyulması gerekmektedir. Bu alan AB mevzuatı tarafından düzenlenmekte olup, İsveç de dahil olmak üzere tüm üye ülkeler için zorunludur.

İthal edilmek istenen gıda ürünlerinin azami düzeyin üstünde kalıntı içermediğini göstermek için laboratuvar analizi gerekebilmektedir. AB pazarına girebilmek için tüm taze meyve ve sebzelere bitki sağlık sertifikasının eşlik etmesi gereklidir. Bununla birlikte, ananas, hindistan cevizi, duryan, muz ve hurma gibi ürünler bu uygulamadan muaftır.

AB'ye ithalatı yapılmak istenen hayvansal kökenli gıdalar için ilave gereklilikler bulunmaktadır. İsveç'e hayvansal kökenli gıdalar sadece AB tarafından onaylanan ve listelenen ülkelerden ithal edilebilmektedir. İhraç ülkesinin de işletmelerin AB standartlarına uygun üretim kapasitesini kontrol etmek üzere gerekli kontrol prosedürlerine sahip olması zorunludur. Ürünün ihracatçı ülkedeki sorumlu kuruma kayıtlı ve AB tarafından onaylanmış tesislerden gelmesi gerekmektedir. Kuruluşun ve ürünlerinin izlenebilirlik, hijyen, belirli bulaşıcılar, pestisitler ve gıdadaki veteriner ilaçlarına yönelik azami miktar şartlarını karşılaması gerekmektedir.

Bununla birlikte, AB içerisinde tüm gereksinimler uyumlu değildir. Belirli ürünler için üye ülkeler ulusal şartlar belirlemede serbesttir. Örneğin gıda ile temas eden maddelere yönelik düzenleyici çerçeve tamamen uyumlu değildir. İsveç de dahil olmak üzere AB pazarına giriş için istenen şartlara AB'nin [Access2Markets](#) platformu üzerinden ulaşılması mümkündür.

Gıda ürünleri konusunda "tarladan sofraya" kavramı çevresinde her aşamada güvenlik ve kaliteyi garantileyen HACCP (Kritik Kontrol Noktalarda Tehlike Analizi) teknik zorunluluktur. Ayrıca, gıda ürünlerinin etiketlenmesine yönelik olarak birtakım zorunlu kurallar bulunmaktadır. AB müktesebatı kapsamında zorunlu olmamakla birlikte ithalatçı veya perakendeci tarafından talep edilen organik belgelendirme veya gönüllü standartlar gibi zorunlu olmayan şartlar da bulunmaktadır.

e) Helal Belgelendirme

İsveç'te ithalatta helal belgelendirmesi zorunlu değildir. İç piyasada da helal belgelendirmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Helal belgelendirmesi, İsveç'teki Müslüman nüfus tarafından talep edilebilmekte ve etnik pazar olarak nitelendirilen market ve mağazalarda daha yoğun bir şekilde helal belgeli ürünlere rastlanılmaktadır. Bununla birlikte, İsveç'te helal ürün pazarının sınırlı olduğu söylenebilir. Ayrıca helal belgesine sahip restoran ve kafeler de yaygın değildir.

3. İthalatta Talep Edilen Belge Örnekleri

İsveç AB üyesi ülke olarak AB Ortak Ticaret Politikası ve Ortak Gümrük Tarifelerini, Tek Pazarın parçası olarak AB Teknik Mevzuatını katı ve etkin şekilde uygulayan ülkelerin başında gelmektedir. Dolayısıyla AB üyesi olması nedeniyle ithalatta talep edilen belgeler diğer AB ülkeleri ile büyük ölçüde benzerlik göstermektedir.

Bu çerçevede, sektör, alt sektör, ürün, menşe ülkesi ve ihracatın gerçekleştirileceği zaman gibi oldukça çeşitli unsurlara göre İsveç'e ithalatta farklı belgelendirme yükümlülükleri ve mali yükümlülükler bulunmaktadır. İsveç'e ihracatta talep edilen belgeler, belgelerin içeriği ve bahse konu belgelerin dayandığı hukuki düzenlemeler, İsveç Gümrük İdaresinin "tek kapı" olarak oluşturduğu (<http://tulltaxan.tullverket.se/#!/taric/nomenclature/sbn?sd=2022-03-29&d=I&cc=&l=en&q1=en&ea=false>) web sayfasından Gümrük Tarife Pozisyonu (GTP) girilerek sorgulanabilir. Kullanıcı dostu olması dolayısıyla aynı içerikte bilgiler AB'nin [Access2Markets](#) platformundan da temin edilebilir.

4. Diğer Önemli Hususlar

İsveç dış ticareti, AB ve DTÖ üyeliğinden kaynaklanan kurallara göre şekillenmiştir. AB27 üye ülkeleri arasında malların ticaretinde gümrük tarifesi bulunmamaktadır. AB üye ülkeleri arasındaki ticarete tarife dışı engellerin kaldırılmasında başarılı olunmuştur. İsveç için önemli bir diğer husus da, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ve AB üye ülkeleri arasında 1 Ocak 1994'te yapılan anlaşma ile Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) kapsamında, AB üyesi olmayan Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn ile de tek pazar oluşturulmasıdır. Buna ek olarak AB üye ülkesi olması nedeniyle İsveç ile Türkiye arasındaki ticarete Gümrük Birliği hükümleri geçerli bulunmaktadır.

Avrupa Birliği ile mevcut gümrük birliği ve ülkemizin AB teknik mevzuatına uyum sağlamış olması ülkemiz ürünlerinin İsveç'e serbest girişi ve İsveç'e ihracatımızın gelişimi açısından önemli bir imkân sağlamaktadır.